

Załącznik
do uchwały Nr 497/2020
Zarządu Powiatu w Policach
z dnia 31 grudnia 2020 r.

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE POLICKIM**

NA LATA 2021 – 2025

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
1.1 Uzasadnienie	3
1.2 Powiązanie programu z dokumentami krajowymi normującymi problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie	4
2. Przemoc w rodzinie – podstawowe informacje.....	4
2.1 Rodzaje przemocy	5
2.2 Mechanizmy przemocy	6
2.3 Cykl przemocy w rodzinie	7
3. Diagnoza problemu	8
4. Cele programu	15
4.1 Wzrost wiedzy i świadomości mieszkańców Powiatu Polickiego na temat zjawiska przemocy, jej przyczyn i skutków	16
4.2 Poprawa jakości i skuteczności wsparcia udzielanego osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	16
4.3 Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie ..	16
5. Realizacja programu.....	17
6. Adresaci programu	18
7. Ewaluacja i monitoring.....	18

1. Wprowadzenie

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Jedną z trudnych sytuacji społecznych jest występująca przemoc w rodzinie. Problem ochrony jednostki przed przemocą ze strony najbliższych jest stosunkowo nowym doświadczeniem społecznym. Świadomość zagrożenia jakie niesie używanie siły względem najbliższych, stało się przesłanką do stworzenia odpowiednich aktów prawnych oraz programów chroniących ofiary przemocy w rodzinie. Warto również zaznaczyć, że aby zapobiec przemocy w rodzinie niezbędne jest współdziałanie specjalistów z różnych dziedzin, co wskazuje jak, ważnym i jednocześnie złożonym problemem jest przemoc w rodzinie.

Realizacja działań ujętych w Powiatowym Programie powinna ostatecznie przełożyć się na wzrost świadomości oraz przekonanie, że przemoc w rodzinie nie jest problemem indywidualnym, lecz społecznym, który może zostać zminimalizowany poprzez podejmowanie wspólnych interdyscyplinarnych działań. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem instytucji i organizacji publicznych jest ochrona osób przed przemocą, również krzywdzeniem ze strony osób bliskich.

1.1 Uzasadnienie

Realizując obowiązek wynikający z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.), Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach, zwane dalej „PCPR w Policach” jako jednostka organizacyjna Powiatu Polickiego podjęła działania mające na celu opracowanie a następnie realizację Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Polickim na lata 2021-2025, zwanego dalej „Powiatowym Programem”, który jest kontynuacją Powiatowego Programu na lata 2016-2020.

Głównym celem Powiatowego Programu jest zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ograniczenie skali tego zjawiska w Powiecie Polickim.

Opracowanie dokumentu zostało poprzedzone diagnozą zjawiska przemocy w rodzinie przeprowadzoną w oparciu o dane zebrane z lat 2017-2019 a udostępnione przez Gminne Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy z Gminy Police, Gminy Kołbaskowo, Gminy Dobra, Gminy Nowe Warpno, Komendę Powiatową Policji w Policach, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Policach oraz PCPR w Policach.

1.2 Powiązanie programu z dokumentami krajowymi normującymi problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.);
- 2) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 (Uchwała Rady Ministrów nr 76 z 29 kwietnia 2014 r., M. P. z 2014, poz. 445), a w trakcie legislacji Projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021;
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.);
- 4) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876);
- 5) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 z późn. zm.);
- 6) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057);
- 7) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r., poz. 360 z późn. zm.);
- 8) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r., poz. 1444 z późn. zm.), w tym przepisy wykorzystywane w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 9) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359), w tym przepisy wykorzystywane w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 10) Ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 956) zwana dalej „Ustawą antyprzemocową”;
- 11) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy (Dz. U. z 2010 r. Nr 201, poz. 1334 z późn. zm.).

2. Przemoc w rodzinie – podstawowe informacje

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przez przemoc w rodzinie należy rozumieć „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu psychicznym lub fizycznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Istnieją cztery niezbędne warunki definiujące przemoc:

- 1) przemoc jest intencjonalna. Jest zamierzonym działaniem jednej osoby wobec drugiej i ma na celu kontrolowanie i zmuszenie tej osoby do podporządkowania się. Przemoc używana jest po coś, np. aby realizować swoje cele, wymusić posłuszeństwo, albo źle rozumiany szacunek;
- 2) w sytuacji przemocy występuje nierównowaga sił. W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy. Nierównowaga sił może być związana

z wieloma aspektami (fizycznym, psychicznym, ekonomicznym, społecznym, wynikać może z pozycji zawodowej, albo nadużywania autorytetu w rodzinie);

- 3) przemoc narusza prawa i dobra osobiste. Sprawca, wykorzystując przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do wolności, nietykalności fizycznej, swobody wypowiedzi, wyboru, godności, szacunku);
- 4) przemoc powoduje cierpienie i ból zarówno fizyczny jak i psychiczny. Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, co powoduje, że osoba doznająca przemocy ma mniejszą zdolność do samoobrony (np. obrażenia fizyczne, obniżenie poczucia wartości, zaburzenia w relacjach rodzinnych, szkody materialne).

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem społecznym, które niszczy ludzi, niezależnie od ich pozycji społecznej, czy ekonomicznej. Stanowi problem, którego nie wolno lekceważyć, gdyż wpływa destrukcyjnie nie tylko na człowieka będącego ofiarą przemocy, ale na całą rodzinę. Odbija się także na rolach i strukturach społecznych. Osoba doświadczająca przemocy ma zaburzone poczucie bezpieczeństwa, często nie jest w stanie we właściwy sposób realizować się w życiu osobistym i społecznym. Zjawisko to wpływa także na zdrowie psychiczne, równowagę emocjonalną, jak również może być przyczyną wielu schorzeń somatycznych, a nawet zagrażać życiu. Przemoc jest przestępstwem, czyli bezprawnym i zawinionym czynem człowieka, który podlega karze obowiązującej w czasie jego popełnienia.

Przemoc jest zjawiskiem wieloaspektowym a rozmaite sposoby wyjaśnienia przyczyn przemocy są użyteczne głównie dlatego, że podkreślają różnorodność czynników uwikłanych w występowanie przemocy domowej. Zbytne uproszczenie powoduje, że rozwiązanie tego problemu wydaje się nadzwyczaj łatwe (np. alkoholizm powoduje występowanie przemocy). Tymczasem praktyka i wiedza wskazują, że przemoc występuje zarówno w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym jak i wolnych od niego. Większość osób nadużywających alkoholu, które pod jego wpływem stają się agresywne wobec członków własnej rodziny, przyznaje się do stosowania przemocy również na trzeźwo. Alkoholizm nie jest przyczyną przemocy ale występującym z nią uwarunkowaniem, podobnie jak wiele innych zjawisk.

Należy więc podkreślić, że przemoc ma charakter „demokratyczny”, to znaczy, że występuje w różnych warstwach społecznych i dotyka wszystkich, bez względu na pozycję społeczną oraz płeć. Odpowiedzialność za stosowanie przemocy jest zawsze po stronie sprawcy.

2.1 Rodzaje przemocy

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów. Ponadto osoby stosujące przemoc w rodzinie publicznie prezentują się w zgoła odmienny sposób niż w domu, dlatego też trudno uwierzyć innym w ich działania wobec najbliższych. Można wyodrębnić różne rodzaje przemocy:

- 1) przemoc fizyczna, czyli zamierzone działanie zwrócone przeciw fizyczności człowieka, niosące ryzyko uszkodzenia ciała, m.in. bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami,

ale także używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożenie ich użyciem oraz zadawanie bólu;

- 2) przemoc psychiczna, czyli wszystkie działania zmierzające do sprawowania przez sprawcę psychicznej kontroli nad ofiarą poprzez domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, wyzywanie, poniżanie, zastraszanie, pozbawianie wiary we własne możliwości, szantaż emocjonalny, straszenie zabójstwem lub samobójstwem, grożenie zabraniem dzieci, zgłoszeniem do odpowiednich instytucji, grożenie zniszczeniem rzeczy, używanie wulgarnych słów, stosowanie nacisków, karaniem milczeniem itp.;
- 3) przemoc seksualna czyli w szczególności zmuszanie ofiary do jakiejkolwiek formy aktywności seksualnej wbrew jej woli i bez zgody, czyli wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, gwałt, upokarzające traktowanie z powodu orientacji seksualnej;
- 4) przemoc ekonomiczna, np. utrzymywanie ofiary w całkowitej zależności finansowej, zakazywanie jej pracy zawodowej czy też nie dawanie wystarczającej ilości pieniędzy na prowadzenie domu, kontrolowanie finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, nie zaspokajanie podstawowych potrzeb rodziny, ograniczanie dostępu do wspólnych pieniędzy, uniemożliwianie dostępu do konta bankowego;
- 5) zaniedbanie to kolejna forma przemocy, którą przejawia się najczęściej wobec osób zależnych, najczęściej osób dorosłych wobec dzieci, a także członków rodzin wobec swoich starszych lub niepełnosprawnych osób najbliższych. O zaniedbaniu można mówić w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego sytuacją życiową, a także stanem zdrowia i higieną. Zaniedbanie to także niezaspokajanie potrzeb codziennych, związanych z ubiorem odpowiednim do pory roku, niepodawanie leków itd.

2.2 Mechanizmy przemocy

- 1) syndrom wyuczonej bezradności jest poddaniem się, zatrzymaniem działania, które wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi nie będzie to miało znaczenia dla zmiany sytuacji. Przejawia się w biernym znoszeniu przez ofiarę zachowań krzywdzących, pomimo że czasem ma świadomość, że zachowania te są bezprawne, naruszają prawa osobiste i normy społeczne;
- 2) zjawisko „prania mózgu” jest mechanizmem polegającym na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć i potrzeb. Powoduje u ofiar zupełną zmianę obrazu siebie, które uważają się za głupie i niezdolne, co sprawia, że nie podejmują nowych, czy trudniejszych działań. Ich życie koncentruje się na dostosowywaniu do żądań sprawcy. Przeżywają stale lęk i poczucie winy, mają osłabioną zdolność psychiczną i fizyczną do stawiania oporu, bezkrytycznie przyjmują obraz rzeczywistości, jaki kreuje sprawca. Metody stosowane w „praniu mózgu” stanowią istotę przemocy psychicznej;
- 3) zespół stresu pourazowego PTSD (Posttraumatic Stress Disorder) jest związany z sytuacjami, w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumy. Objawy PTSD są intensywniejsze u osób, które przeżyły traumę w wyniku aktywności człowieka (gwałt, przemoc domowa)

niż u ofiar zjawisk naturalnych (powódź, huragan). Objawami PTSD są: napięcie lękowe, uczucie wyczerpania, poczucie bezradności, doświadczanie nawracających, gwałtownych mimowolnych wspomnień traumatycznego wydarzenia, flashbacków, halucynacji lub koszmarów sennych o tematyce związanej z doznaną traumą oraz unikanie sytuacji kojarzących się z doznaną traumą;

- 4) zjawisko wtórnej wiktylizacji, dotyczy osób doznających przemocy na różnych etapach swojego życia, które poszukują pomocy w poradzeniu sobie z sytuacją, w której się znalazły. Zwracają się wówczas o wsparcie do osób czy instytucji, które powinny go udzielić. Jeżeli napotkają osoby, które zareagują bagatelizowaniem problemu lub obwinianiem osoby doznającej przemocy za sytuację, w której się znalazły, dochodzi do wtórnego zranienia;
- 5) syndrom sztokholmski–takim mianem określono mechanizm obronny, sposób na przetrwanie, który zaobserwowano u ofiar zamachu terrorystycznego w Sztokholmie. Umysł broni się przed wpływem sprawcy poprzez usprawiedliwianie go i tłumaczenie jego zachowań. Dzięki temu sprawca mniej się denerwuje, a ofiara odzyskuje pewne poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji. Człowiek chce za wszelką cenę ratować swoje życie i jest w stanie nauczyć się żyć nawet w najgorszych warunkach. U osób doznających przemocy domowej pojawia się w związku z silnym stresem, którego doznają. Ofiary są wdzięczne za chwile spokoju, drobne przywileje, za namiastkę uczucia, za to, że żyją. Dlatego też często osoby doznające przemocy pomagają osobom stosującym przemoc w rodzinie.

2.3 Cykl przemocy w rodzinie

Amerykańska psycholog Leonora E. Walker badając kobiety doznające przemocy w rodzinie opisała pewne cyklicznie pojawiające się w ich związkach zdarzenia. Na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy:

- 1) faza narastającego napięcia; początkiem w tej fazie jest wyczuwalny wzrost napięcia, narastające sytuacje konfliktowe; przyczyny takiego stanu rzeczy mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia; okoliczności takie przyczyniają się do sytuacji, w której zaczyna pojawiać się agresja;
- 2) faza ostrej przemocy gdzie następuje wybuch agresji a sprawca przemienia się w „kata”, który może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych; w fazie tej najczęściej występuje interwencja, ofiary w afekcie decydują się np. wezwać pomoc;
- 3) faza miodowego miesiąca czyli czas skrucy i okazywania miłości; sprawca zaczyna dostrzegać to co się wydarzyło; próbuje on załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły; w ten sposób sprawca pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej, że to się więcej nie powtórzy; ofiara wierzą wbrew zdrowemu rozsądkowi, bo w głębi serca tego właśnie pragnie; sprawca nie jest w stanie długo pełnić takiej roli i z jakiegoś powodu znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać.

3. Diagnoza problemu

Na potrzeby opracowania niniejszego Powiatowego Programu zebrano dane z lat 2017-2019 udostępnione przez instytucje, które ustawowo podejmują działania mające na celu ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie tj. przez: Gminne Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy, Gminę Police, Gminę Kołbaskowo, Gminę Dobra, Gminę Nowe Warpno, Komendę Powiatową Policji w Policach oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Policach. Dane te pozwalające na liczbowe szacowanie zjawiska przemocy w rodzinie, obejmują, m.in.:

- 1) liczbę interwencji dotyczących przemocy w rodzinie;
- 2) liczbę założonych procedur „Niebieskie Karty”, ze wskazaniem na instytucje upoważnione do założenia procedury, z podziałem na liczbę kontynuowanych procedur z lat poprzednich, nowych procedur i zamkniętych procedur;
- 3) liczbę osób doświadczających przemocy z podziałem na płeć;
- 4) liczbę osób stosujących przemoc z podziałem na płeć;
- 5) liczbę osób skierowanych do uczestnictwa w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych;
- 6) liczbę założonych procedur w rodzinach, w których występuje problem alkoholowy, z podziałem na płeć;

Drugim źródłem informacji są dane gromadzone przez PCPR w Policach, w latach 2017-2019, które obejmują m.in.:

- 1) liczbę osób, dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym, które uzyskały schronienie w placówkach świadczących specjalistyczną pomoc;
- 2) liczbę osób, które przystąpiły do programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych z podziałem na płeć;
- 3) liczbę osób, które ukończyły program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych z podziałem na płeć;
- 4) liczbę osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań przemocowych;
- 5) liczbę osób dotkniętych przemocą w rodzinie z podziałem na płeć.

Warto podkreślić, iż dane przedstawiają przypadki, które zostały zgłoszone do wskazanych wyżej instytucji. W sferze domysłów pozostaje liczba przypadków przemocy, która nie jest identyfikowana jako przemoc w rodzinie przez samych jej członków i nie jest zgłaszana. Można wskazać kilka powodów decydujących o tym, że przypadki przemocy w rodzinie nie są zgłaszane. Za najważniejsze należy uznać niedostateczną wiedzę czym jest przemoc, społeczno-kulturowe przyzwolenie na stosowanie przemocy, wzory przekazywane z pokolenia na pokolenie, w ramach których przemoc jest wpisana w funkcjonowanie rodziny, a także brak wiary w skuteczność działań organów ścigania lub instytucji powołanych do pomocy rodzinom uwięzłym w przemoc.

Na podstawie zestawienia statystycznego Komendy Powiatowej Policji w Policach dotyczącego interwencji domowych na terenie Powiatu Polickiego w latach 2017-2019 wynika, że odnotowano ogółem 310 interwencji domowych w sytuacji przemocy domowej, założono taką samą liczbę procedury „Niebieskie Karty”, 260 kobiet, 38 mężczyzn, 4 dzieci

(do 13 roku życia oraz 1 dziecko (powyżej 13 roku życia) było osobami, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie. Z danych wynika dalej, iż w ww. latach 276 mężczyzn i 35 kobiet było osobami, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

Zgodnie z przedstawionymi danymi w badanych latach notuje się spadek interwencji w sytuacji przemocy w rodzinie o około 31 % w porównaniu dwóch lat: roku 2017 i 2019.

Tabela 1. Liczba działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019 przez Komendę Powiatową Policji w Policach

Interwencje domowe:	Lata:			Razem:
	2017	2018	2019	
Interwencje domowe dotyczące przemocy domowej	115	111	84	310
Liczba założonych procedur „Niebieskie Karty”	115	111	84	310
Pokrzywdzeni - kobiety	100	90	70	260
Pokrzywdzeni mężczyźni	5	22	11	38
Pokrzywdzeni - dzieci	0	2	3 (w tym 1 pow.13.lat)	5
Sprawcy przemocy - kobiety	13	17	5	35
Sprawcy przemocy - mężczyźni	101	96	79	276
Sprawcy przemocy - dzieci	0	0	0	0

Warto jednak zaznaczyć, iż przedstawione dalej dane zebrane z gminnych zespołów interdyscyplinarnych, a otrzymane z policji, w postaci „Niebieskiej Karty – A”, wskazują na znacznie większą liczbę założonych procedur, bowiem są to kolejne przypadki, które zostały zgłoszone na policję, poza sytuacją interwencji domowej. Badając powyższe dane można ponadto stwierdzić, że interwencje domowe w sytuacji przemocy w rodzinie, podejmowano wobec tych samych osób kilkakrotnie.

Na terenie Powiatu Polickiego we wszystkich gminach działają Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Poniżej przedstawiono dane przekazane przez Przewodniczących zespołów, dotyczące realizacji procedury „Niebieskie Karty”, w szczególności liczbę założonych procedur „Niebieskie Karty”, ze wskazaniem na instytucje upoważnione do założenia procedury, z podziałem na liczbę kontynuowanych procedur z lat poprzednich, nowych procedur i zamkniętych procedur, liczbę osób doświadczających przemocy z podziałem na płeć, liczbę osób stosujących przemoc z podziałem na płeć, liczbę osób skierowanych do uczestnictwa w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, ilości prowadzonych i zakończonych procedur oraz ilości osób, których procedura dotyczy z podziałem na gminy Powiatu Polickiego i badane lata.

Tabela 2. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Police w latach 2017-2019

Podjęte działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (NK):	2017	2018	2019
• liczba założonych NK, w tym:	96	109	87
przez KPP	84	97	73
przez jednostki pomocy społecznej	7	8	10
przez GKRPA	3	3	4
przez oświatę	2	1	0
przez służbę zdrowia	0	0	0
• liczba NK kontynuowanych z lat poprzednich	73	61	68
• liczba osób stosujących przemoc skierowanych do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym	32	35	26
• liczba osób doświadczających przemocy, w tym:	116	105	82
kobiety	87	80	63
mężczyźni	14	17	10
dzieci	15	8	9
• liczba zamkniętych procedur NK, w tym:	108	101	105
brak podstaw do podejmowania działań	13	9	19
ustanie przemocy	95	92	86

Tabela 3. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Dobra w latach 2017-2019

Podjęte działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (NK):	2017	2018	2019
• liczba prowadzonych procedur NK	74	77	61
• liczba nowych procedur NK, w tym założonych przez:	64	45	51
przez KPP	58	42	41
przez jednostki pomocy społecznej	3	3	4
przez GKRPA	0	0	0
przez oświatę	3	0	5
przez służbę zdrowia	0	0	0
• liczba osób stosujących przemoc skierowanych do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym	21	14	17
• liczba osób doświadczających przemocy, w tym:	100	77	63
kobiety	70	54	53
mężczyźni	13	8	6
dzieci	17	15	4
• liczba zamkniętych procedur NK, w tym:	55	67	40
brak podstaw do podejmowania działań	8	14	4
ustanie przemocy	47	53	36

Tabela 4. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Kolbaskowo w latach 2017-2019

Podjęte działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (NK):	2017	2018	2019
• liczba założonych NK, w tym:	32	29	33
przez KPP	29	29	29
przez jednostki pomocy społecznej	3	0	3
przez GKRPA	0	0	0
przez oświatę	0	0	0
przez służbę zdrowia	0	0	1
• liczba NK kontynuowanych z lat poprzednich	14	9	8
• liczba osób stosujących przemoc skierowanych do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym	9	9	12
• liczba osób doświadczających przemocy, w tym:	32	29	33
kobiety	25	23	28
mężczyźni	6	4	4
dzieci	1	2	1
• liczba zamkniętych procedur NK, w tym:	47	42	33
brak podstaw do podejmowania działań	10	14	12
ustanie przemocy	37	28	21

Tabela 5. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Nowe Warpno w latach 2017-2019

Podjęte działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (NK):	2017	2018	2019
• liczba założonych NK, w tym:	5	6	7
przez KPP	4	6	5
przez jednostki pomocy społecznej	1	0	2
przez GKRPA	0	0	0
przez oświatę	0	0	0
przez służbę zdrowia	0	0	0
• liczba NK kontynuowanych z lat poprzednich	2	3	3
• liczba osób stosujących przemoc skierowanych do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym	2	2	3
• liczba osób doświadczających przemocy, w tym:	17	22	21
kobiety	7	9	10
mężczyźni	1	1	2
dzieci	9	12	9
• liczba zamkniętych procedur NK, w tym:	4	5	5
brak podstaw do podejmowania działań	0	9	19
ustanie przemocy	4	92	86

W Powiecie Polickim w badanych latach 2017-2019 wszczęto razem 564 procedur „Niebieskie Karty”. Badając poszczególne lata, zauważyć można lekką tendencję spadkową w liczbie procedur o około 5 % w stosunku do roku ubiegłego. Mężczyźni stanowią największą grupę osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie. Kobiety stanowią około 75% osób doświadczających przemocy. Mocno niedoszacowane wydają się być dane dotyczące dzieci, jako osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie. Dzieci stają się osobami doznającymi przemocy już w momencie kiedy są jej świadkami, jednakże statystyki w tym obszarze nie mogą dać pełnego obrazu przemocy wobec małoletnich. To im powinna im być dedykowana szczególna ochrona i wsparcie, zarówno tym doznającym przemocy w rodzinie, jak i będącym świadkami przemocy.

Z otrzymanych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Policach liczbie wniosków o wszczęcie czynności do zastosowania leczenia odwykowego, wynika, że część wniosków złożonych przez Zespół Interdyscyplinarny w Policach dotyczy rodzin, w których została założona procedura „Niebieskie Karty” i jednocześnie występuje problem alkoholowy.

Tabela 6. Liczba wniosków złożonych do GKRPA w Policach o zastosowanie leczenia odwykowego, złożonych przez Zespół Interdyscyplinarny w Policach w latach 2017-2019

Liczba wniosków:	2017	2018	2019
Ogółem wniosków o leczenie odwykowe, w tym:	29	23	17
dla mężczyzn	26	19	12
dla kobiet	3	4	5

Analizując powyższe dane, w odniesieniu do liczby założonych „Niebieskich Kart” w badanych latach wynika, że w roku 2017 wnioski o leczenie odwykowe złożono dla 30% wszystkich założonych procedur „Niebieskie Karty”, odpowiednio w 2018 r. było ich 21%, a w 2019 r. stanowiły 20%, zauważalny więc jest spadek w stosunku do 2017 r. Niemniej jednak należy podkreślić, że dane te nie uwzględniają innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. W związku z tym interpretacja spadku liczby osób stosujących przemoc i jednocześnie uzależnionych od alkoholu jest trudna. Może to wskazywać na związek przemocy z alkoholem, jednakże należy podkreślić, że alkohol nie jest przyczyną przemocy domowej, a jest tylko wyzwalaczem zachowań agresywnych. Alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie. Coraz częściej osoby pracujące z osobami stosującymi przemoc w rodzinie spotykają się z uzależnieniami od substancji psychoaktywnych oraz innych uzależnień, np. od hazardu, czy gier komputerowych.

Drugim źródłem informacji są dane gromadzone przez PCPR w Policach, w latach 2017–2019. Zgodnie z założeniami Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie w Powiecie Polickim na lata 2016-2020 przyjętego Uchwałą nr 339/2016 z dnia 12 maja 2016 r. PCPR w Policach prowadziło działania

profilaktyczne i edukacyjne w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz działania zwiększające dostępność i skuteczność ochrony i wsparcia osób doświadczających przemocy.

Ponadto w ramach poradnictwa specjalistycznego świadczone pomoc psychologiczną, terapeutyczną, prawną i socjalną, realizowano program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie, procedurę Niebieskiej Karty oraz współpracowano ze służbami i instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i uczestniczono w gminnych zespołach interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy.

W ramach Projektu Partnerskiego realizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej pn.: „Zintegrowane wsparcie dla rodzin i pieczy zastępczej na terenie województwa zachodniopomorskiego”, realizowanego w latach 2017-2018, rozszerzono dostępność usług społecznych w szczególności usług specjalistycznych i działań wspierających rodziny dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, w tym zjawiskiem przemocy w rodzinie. Szczególny nacisk położony został na działania profilaktyczne, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. W zajęciach „Szkoła dla Rodziców” w 4 edycjach wzięło udział 34 rodziców w ramach projektu. Zajęcia były kontynuowane w ramach projektu realizowanego przez Powiat Policki we współpracy z PCPR w Policach pn. „Dorosłość, samodzielność, rodzina” w roku 2019, w którym przeprowadzono 1 edycję „Szkoły dla Rodziców”, w której udział wzięło 9 rodziców.

W badanym okresie do PCPR w Policach zgłoszono łącznie 129 przypadków przemocy w rodzinie. Należy nadmienić, iż zgłoszenia te pochodziły bezpośrednio od osób doświadczających przemocy w rodzinie, od członków rodziny, od osób obcych i instytucji oraz organizacji pozarządowych. Znaczna część osób kierowana była do PCPR w Policach po specjalistyczną pomoc psychologiczną i prawną przez członków grup roboczych gminnych zespołów interdyscyplinarnych.

Tabela 7. Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie zgłoszonych do PCPR w Policach w latach 2017 - 2019

Przemoc w rodzinie:	2017	2018	2019
liczba zgłoszeń	45	47	37
razem liczba osób w rodzinach	133	142	121

Analizując podane powyżej dane liczbowe, można stwierdzić, iż liczba osób zgłaszających stosowanie przemocy w 2019 r. zmniejszyła się w stosunku do 2018 r., a stanowi 12 % ogółu zgłoszeń osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Biorąc pod uwagę, że w latach 2017-2019 liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy również spadła, można uznać, że spowodowane może to być zarówno zwiększoną skutecznością oddziaływań profilaktycznych, jak również większą świadomością faktu, że przemoc jest przestępstwem.

W celu wsparcia osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej wymagających pomocy w formie czasowego pobytu poza miejscem zamieszkania PCPR w Policach prowadzi hostel. Osoby doświadczające przemocy mogą skorzystać ze schronienia w formie interwencji

kryzysowej przez okres 3 miesięcy. Mieszkańcy hostelu mają zapewnioną specjalistyczną pomoc socjalną, prawną i psychologiczną.

Tabela 8. Liczba osób w hostelu prowadzonym przez PCPR w Policach w latach 2017–2019

Liczba osób w hostelu:	2017	2018	2019
osoby dorosłe	8	11	9
dzieci	11	12	13

W badanym okresie liczba korzystających utrzymuje się na podobnym poziomie. Istnieje ciągła potrzeba zapewnienia miejsc całodobowego pobytu w sytuacji przemocy w rodzinie w Powiecie Polickim. Osoby kierowane do hostelu w badanym okresie były mieszkańcami wszystkich gmin Powiatu Polickiego.

Pomoc rodzinie, w której występuje zjawisko przemocy domowej obliguje również do prowadzenia działań wobec osób ją stosujących. Oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne w Powiecie Polickim prowadzone są co roku w dwóch edycjach programu. Głównym celem programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie jest redukcja zachowań agresywnych u jego uczestników, kształtowanie postawy partnerstwa i szacunku wobec partnera oraz odpowiedzialności za popełnione czyny przemocowe. Spodziewane efekty to pozytywne zmiany w postawach i zachowaniach, wzrost krytycyzmu wobec reakcji przemocowych, osłabienie mechanizmów obronnych, zwiększenie szacunku i empatii wobec kobiet, spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie, spadek liczby rodzin, w których interwencje Policji i innych służb zajmujących się przemocą w rodzinie podejmowane są wielokrotnie.

Tabela 9. Monitoring uczestników Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2017–2019

Monitoring uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego w latach 2017–2019:	2017	2018	2019	Razem:
liczba edycji programu	2	2	2	6
liczba uczestników, którzy rozpoczęli program	17	28	26	71
liczba uczestników, którzy ukończyli program	10	19	11	40
liczba uczestników, którzy powrócili do stosowania przemocy w rodzinie	2	4	3	9

Na przestrzeni lat 2017-2019 systematycznie wzrasta liczba osób, które biorą udział w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych. Na 71 osób, które program korekcyjno-edukacyjny rozpoczęły, zajęcia ukończyło 40 osób, co stanowi 56% uczestników. Osoby uczestniczące w programie kierowane były przez zespoły interdyscyplinarne z terenu powiatu polickiego, przez sąd, kuratorów ale także zgłaszały się same. Na 182 osoby skierowane przez gminne zespoły interdyscyplinarne program korekcyjno-edukacyjny rozpoczęło 56 osób.

Po zakończeniu edycji realizatorzy monitorują sytuację rodzin, w których miała miejsce przemoc przez okres 3 lat, poprzez kontakt w środowisku oraz współpracę z organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu uzyskania pełniejszej informacji o rzeczywistej sytuacji w rodzinie uczestnika programu. Monitoring oddziaływań jest prowadzony zarówno w trakcie trwania programu, jak i po jego zakończeniu. W latach 2017-2019 realizatorzy przeprowadzili monitoring 8 edycji programu korekcyjno-edukacyjnego. Miara skuteczności w przypadku programu korekcyjno-edukacyjnego jest trudna do oszacowania mając na względzie badanie jakościowe, takie jak deklarowana przez uczestników trwałość efektów i występowanie pewnych pożądaných cech i umiejętności u osób, które ukończyły program. Dlatego bardziej miarodajne wydaje się badanie ilościowe i jego wskaźniki, takie jak odsetek osób kończących program, i nie stwierdzenie występowania w rodzinie zachowań przemocowych. W badanych latach, odsetek osób, które powróciły do stosowania przemocy w rodzinie wynosi 22%, więc stosunkowo duży i wymaga dalszej diagnozy, w szczególności dlatego, że to właśnie ze zmianą zachowań tych osób należy wiązać ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie.

Przeprowadzona diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Powiecie Polickim pozwoliła uzyskać pewien obraz zjawiska oraz konkluzję, że prowadzone dotychczas działania w obszarze przeciwdziałania przemocy mają wpływ na wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, nie tylko na większą świadomość praw i możliwości skorzystania z pomocy przez osoby doznające przemocy, ale również na uwrażliwienie „świadków” przemocy na konieczność reagowania na akty przemocy. Ważnym elementem pozostają także działania mające na celu poprawę jakości i skuteczności wsparcia udzielanego osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, takie jak edukacja i korygowanie postaw i zachowań, co wpływa na zapewnienie bezpieczeństwa osób krzywdzonych. Nieodłącznym elementem spójnego systemu jest też podnoszenie kompetencji służb, gdyż to od osób tzw. „pierwszego kontaktu” zależy jakość i efektywność udzielanej pomocy i wsparcia. Wszystkie prowadzone do tej pory działania pozwalają na sformułowanie celu głównego Powiatowego Programu i celów operacyjnych.

4. Cele programu

Głównym celem Powiatowego Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ograniczenie skali zjawiska w Powiecie Polickim. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

- 1) wzrost wiedzy i świadomości mieszkańców Powiatu Polickiego na temat zjawiska przemocy, jej przyczyn i skutków;
- 2) poprawa jakości i skuteczności wsparcia udzielanego osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 3) zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 4) zwiększenie poziomu kompetencji i kwalifikacji podmiotów realizujących przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

4.1 Wzrost wiedzy i świadomości mieszkańców Powiatu Polickiego na temat zjawiska przemocy, jej przyczyn i skutków

Zadania do realizacji:

- 1) opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących przemocy, jej skutków i możliwych form wsparcia;
- 2) inicjowanie i organizowanie lokalnych kampanii społecznych, m.in. w portalach społecznościowych;
- 3) współpraca pomiędzy organami samorządu terytorialnego a stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi na danym terenie, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie i podmiotami w Powiecie Polickim działającymi na rzecz osób pokrzywdzonych;
- 4) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

4.2 Poprawa jakości i skuteczności wsparcia udzielanego osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Zadania do realizacji:

- 1) wspieranie rozwoju infrastruktury i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 2) nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, m.in. poprzez realizowanie wspólnych projektów;
- 3) upowszechnianie informacji o możliwościach i formach uzyskania specjalistycznej pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i innej;
- 4) opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących zjawiska przemocy;
- 5) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc noclegowych w hostelu lub domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży;
- 6) upowszechnianie informacji o dostępności do lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- 7) opracowanie i realizacja programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

4.3 Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Zadania do realizacji:

- 1) ewidencjonowanie podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne;

- 2) przysyłanie zaktualizowanych informatorów powiatowych Prezesowi Sądu Rejonowego w Szczecinie, Prokuratorowi Rejonowemu w Szczecinie, Komendantowi Policji w Policach oraz gminom Powiatu Polickiego;
- 3) stosowanie procedury Niebieska Karta;
- 4) opracowanie ramowych programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 5) monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w programie korekcyjno-edukacyjnym;
- 6) badanie skuteczności programów korekcyjno-edukacyjnych poprzez monitorowanie zachowań uczestników przez okres 3 lat po ukończeniu programu;
- 7) opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 8) badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

4.4 Zwiększenie poziomu kompetencji i kwalifikacji podmiotów realizujących przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług

Zadania do realizacji:

- 1) organizowanie wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i stosującymi przemoc w formie m.in. superwizji i coachingu;
- 2) organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Polickiego;
- 3) upowszechnianie dobrych praktyk i dobrych rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

5. Realizacja programu

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym realizacji celu głównego oraz celów operacyjnych wskazanych w Powiatowym Programie, określono cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano zadania do realizacji w tych obszarach wobec różnych grup odbiorców:

- 1) obszar 1 - profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna, kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 2) obszar 2 - ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych lub osób niesamodzielnych), jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą osobom dotkniętym przemocą;
- 3) obszar 3 - oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie, kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc;

- 4) obszar 4 - podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

6. Adresaci programu

Powiatowy Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców Powiatu Polickiego, a w szczególności do:

- 1) rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy;
- 2) osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- 3) osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 4) świadków przemocy w rodzinie;
- 5) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

7. Ewaluacja i monitoring

PCPR w Policach, dla rzeczywistej oceny stopnia wykonania Powiatowego Programu prowadzić będzie analizę wskaźników realizacji celów operacyjnych. Poniżej wymienione wskaźniki będą porównywane w kolejnych latach realizacji Powiatowego Programu, co pozwoli na ocenę poziomu osiągnięcia celów operacyjnych oraz celu głównego. Jednocześnie ocena ta pozwoli na ewentualną modyfikację zakładanych działań.

- 1) W odniesieniu do celu 1 wskaźnikami jego realizacji będą:
 - a) liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych,
 - b) liczba przeprowadzanych działań promocyjno-informacyjnych, np. liczba artykułów prasowych czy liczba konferencji i liczba przeprowadzonych lokalnych kampanii społecznych,
 - c) liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących zjawiska przemocy.
- 2) W odniesieniu do celu 2 wskaźnikami jego realizacji będą:
 - a) liczba usług świadczonych na rzecz pomocy osobom dotkniętym przemocą,
 - b) liczba osób korzystających z oferty usług,
 - c) liczba zleczanych lub wspólnie realizowanych projektów,
 - d) liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych,
 - e) liczba zajęć dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
 - f) liczba osób uczestniczących w zajęciach,
 - g) liczba osób korzystających z miejsca w hostelu,
 - h) liczba osób umieszczonych w domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
 - i) liczba lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych i informacyjnych,
 - j) liczba rozmów i interwencji,
 - k) liczba programów terapeutycznych,
 - l) liczba osób uczestniczących w programach;

- 3) W odniesieniu do celu 3 wskaźnikami jego realizacji będą:
- a) liczba informatorów zawierających dane teleadresowe podmiotów i organizacji pozarządowych,
 - b) przekazanie informatora wymienionym w pkt 2 podmiotom,
 - c) liczba sporządzonych formularzy Niebieskich Kart – A,
 - d) liczba edycji programów korekcyjno-edukacyjnych,
 - e) liczba uczestników programu,
 - f) liczba osób które ukończyły program,
 - g) liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które powróciły do zachowani przemocowych po ukończeniu programu,
 - h) liczba programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
 - i) liczba uczestników i liczba osób, które program ukończyły;
- 4) W odniesieniu do celu 4 wskaźnikami jego realizacji będą:
- a) liczba osób poddanych różnym formom wsparcia,
 - b) liczba przeprowadzonych szkoleń,
 - c) liczba uczestników szkoleń,
 - d) liczba udostępnionych dobrych praktyk i dobrych rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie na podstawie prowadzonej przez PCPR w Policach corocznej analizy zebranych danych i informacji w przedmiotowym zakresie. Informacje na temat monitoringu programu będą przedkładane przez PCPR w Policach Zarządowi Powiatu w Policach celem zapoznania się w ramach corocznego sprawozdania.